

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 32. (92.) ÉVF. • 7. SZÁM • 2022. JÚLIUS • ÁRA: 3 LEJ

Czire Alpár: Csekefalva

Közösségünk ereje

● Az ember közösségi lény. Életünk során sokszor megta-
pasztaljuk ezt: szerető család,
baráti kör támogat, ha bánatunk
van, munkatársainkkal közösen
dolgozva könnyebben teljesi-
tünk. Nemzeti imánk erejét közös
énekléskor tapasztaljuk meg.
A Jézustól tanult imádság a gyü-
lekezet ajkán másként szól, mint
ha egyedül mondanánk el.

A nyár folyamán keressük hát
az alkalmakat, amikor megta-
pasztalhatjuk, megélhetjük a
közösség erejét. Gyermekeink és

ifjaink táborokban találkozhat-
nak. Asszonyaink nőszövetsé-
geinkben tevékenykedve tehetik
szebbé közösségi életünket.
Gyülekezeteinkben egymás ke-
zébe kapaszkodva meríthetünk
erőt a múltból, és tervezhetünk
jövendőt. A segítségnyújtás, a
felebaráti szeretet megmutatko-
zásának számtalan lehetőségét
találhatjuk meg szeretetszolgála-
tunk közegében.

Becsüljük meg a lehetőséget,
amikor megtapasztalhatjuk az
egységben levő erőt. Hitet erősít.

A tartalomból:

Példák és példázatok

4

Ki szívét osztja szét...

6

*Dióhéjban a Gondviselés
Segélyszervezetről*

10

*Az unitárius nőszövetség
története röviden*

12

*Bemutatkozik az ifjúsági
egylet: hiszek egy
egyletben*

16

„Mert felüdítették mind az én lelkemet, mind a tiéteket.” (1Kor 16,18a)

Újra a Firtos alatt

A székykeresztúri egyházköri találkozóról szóló cikkünk a 9. oldalon. Fotó: Czire Alpár

LÉLEKKENYÉR

Összefonódás a végtelen bölcsességgel

NAGY NORBERT

Égnek és földnek Teremtője! Mindenség örök Istene!

Az idő körforgása tökéletes ritmusban halad mindenkoron. Néha olyan egy-egy pillanat, mint egy végtelenségig kifeszített víztükrő, aminek nem látjuk széleit.

Gyermekeidként újból és újból imára kulcsoljuk kezünket, és fohászra nyitjuk ajkunkat, mert tudjuk, te vagy minden sóhaj és vágy meghallgatója, minden bölcsesség megadója. Hogy te Atyánk vagy, aki most is, minden pillanatban figyelsz ránk. Hogy jelenléted átjár és életként bizsereg mibennünk. És mindezek ellenére, Istenünk, mégis megvalljuk, néha azt érezzük, a múltnak fájdalma korlátja még a mának. Hogy az elmúlással való szembesülés megrémíti a szabadságra teremtett lelket.

Atyánk! Csak te látod, mennyire esendő minden szó, minden tett és minden gondolat, amivel felszínre akarjuk hozni legszentebb valónkat.

Atyánk! Olyan sokszor megrémiszt bennünket a hatalmas mindenség, és olyan felfoghatatlan számunkra ez a nagyvilág, ahol minden mindennel összefügg, ahol a titkok a végtelenségben, tenálad összeérnek. És amikor erre gondolunk, megrémiszt bennünket a tudat, hogy milyen kicsik és milyen törékenyek vagyunk. És mégis, minden félelem és aggodalom elszáll, és megmagyarázhatatlan hála jár át bennünket, amikor tudatosítjuk, hogy a te örök szereteted kiemel bennünket az arctalanságból, képmásunkban hordozott valód által magasztossá válik a létezésünk, és összefonódunk a végtelen bölcsességgel.

Itt vagy bennünk, érzed szívünk minden apró dobbanását, lelkünk mindent ijedt felszisszenését, mondd hát, mitévők legyünk, amikor szembesülnünk kell azzal, hogy vágyaink, álmaink olykor elérhetetlenek.

Istenünk! Itt állunk előtted, és megvalljuk neked, sokszor volt úgy, hogy mi magunk is álmokat törtünk szilánkokra, béklyót tettünk a szabad szó és cselekedet megélésére, hogy irigykedve álltunk meg embertársunk nagy méretű terveit hallva, és olyan is volt, Uram, hogy nehéz volt beismerünk, elfogadnunk, hogy lehetnek nálunk jobbak, jobban teljesítők.

Nézd el nekünk, hogy sokszor földhözragadtak voltunk. Hogy sokszor megfélemedezünk arról, hogy van valami, ami korlátozhatatlan, hogy te vagy az Ura a mindenségnek, és szabadon száll minden, a te lelked fényét visszatükröző lélek.

Hát segíts hófehérre, tisztára mosni kicsinyhitű lelkünket! Segíts, hogy felnyissuk szemünket, és az égre tekintve megérezzük: atyai gondviselésed minden pillanatban őrködik életünk felett. Hogy jön még virradat a sötét éjjelekre, hogy hasítja még a nap fénye ketté a kétségek szörnyű sötétségét, és melegíti

„Bölcsesség költözik szívedbe, és az ismeret gyönyörködteti lelked. Megfontolás őrködik feletted, értelem oltalmaz téged.” (Péld 2,10–11)

még fel a holnap reggele a fagyosra dermedt, megbénult szívet. Hallgasd meg imádságunkat, és segíts nekünk megbúvó gyermekek helyett hitvalló munkatársaidnak lenni. Fonj össze újra a hit és bizalom által önmagad végtelenségével, és adj erőt, hogy újra szentté váljon minden, mi most még gyarló és emberi, hogy örökké téged dicsérhessen minden, mi most még fél szavakat kiejteni.

Ámen.

HITFORRÁS

Példák és példázatok

SZÉKELY MIKLÓS

Amikor felkértek ennek az elmélkedésnek megírására, jelezve annak eszmei mondanivalóját, azonnal a példák és példázatok kapcsolata és azok hatása jutott eszembe. Ki ne emlékezne gyermekkorra példaképeire, legyenek azok egyszerű, családhhoz tartozó emberek, tanítók vagy éppen akkoriban híres sztárok? Vagy utánózni akartuk őket, vagy éppen olyanokká akartunk válni, mint ők. Példaképek voltak, akiké aztán az idő múlásával mi is válni szerettünk volna. A példa ragadós – szokták mondani, de a rossz még hamarabb terjed, mint a vírus. A példának nemcsak pozitív, de sajnos negatív oldala is van. Míg Jézus életével példát adott, ami követendő annyi év távlatából is, addig sok rezsím példát statuált, szenvedést és keserűséget hagyva az emberiségre, lásd a forradalmak leverése utáni terrort. Mindezt azért tartottam fontosnak leírni, mert kizárólagos jelleggel bír, hogy melyik példaképnek ideológiáját, szellemiségét, erkölcsi értékrendjét követjük és fogadjuk el, illetve kinek a példázatait üzenetét tesszük életcélünkkel.

Jézus példabeszédei olyan kifejezésformák, amelyek Isten országának szépségét és megvalósíthatóságát összekapcsolják az ember mindennapi tapasztalataival. Ezek az életből merített történetek rávilágítanak Isten üzenetére, amelyek az embert a megfelelő magatartásra készítik. Jézus jó emberismerőként korát megelőzve nekünk is üzent. Mondhatnánk azt is, hogy a prófétáktól a nevelési módszereket átvette, azokat új formába helyezte, de nem mellőzte a régi tartalmat sem. Nem a törvényt akarta eltörölni, hanem annak szellemét megújítani.

Az irgalmas szamaritánus példázata (Lk 10,25–38) az Újszövetség egyik legismertebb története. Jézus által ez a mára már nem létező, zsidó gyökerekkel rendelkező népcsoport, a szamaritánus (Shamerim) fogalommal válva (fizikai) létezés nélkül is létezik. Ugyanis bármely keresztény népnél a szamaritánus kifejezés a köznyelvben is nagylelkű és irgalmas szívű embert jelent. Figyeljük csak meg a szeretetszolgálatok neveit!

A történet egyszerű, és mindenki által ismert. Egy utazót megtámadtak a rablók, megsebesítették, kirabolták. A félholtra vert sebesültet otthagyták az út szélén. Arra ment egy pap, meglátta, és elkerülte. Majd később egy lévita haladt el mellette, de ő sem állt meg segíteni. Végül egy szamaritánus megszánta, és odament hozzá, hogy segítsen rajta. A példázat végén

Jézus megkérdezi, hogy a három ember közül ki volt az utazó felebarátja. A törvénytudó kénytelen elismerni, hogy az az ember, aki segített a rászoruló. Jézus válasza pedagógiai értékű: „Menj el, te is hasonlóképpen cselekedj!” (Lk 10,37) A Biblia olvasásakor egyértelműen kiderül, hogy egy törvénytudó ember teszi fel a kérdést megkísértés, provokáció céljából, mintha valami különleges választ várt volna Jézustól. Feltételezhetően a kérdező személy igen nagy tudású volt, aki a törvényt, a zsidó bölcsességi irodalmat is jól ismerte, megfelelő elméleti tudással rendelkezett. Jézust vizsgáztatni akarta: azt akarta megtudni, hogy a Mester is ugyanazt mondja-e, amit a törvény.

Krisztus interaktív módon tanított, a felé szegezett kérdésre kérdéssel válaszolt, vagyis mindig helyt adott a másik félben felmerülő kérdéseknek. Ebben a párbeszédben az írástudó volt a kérdező, Jézus pedig a megkérdendő tanító. A kérdés annak a jele – mind a kérdező, mind a válaszoló részéről –, hogy ő valami többre hivatott. Az Ószövetségben is Isten tűzoszlopként vezette a kereső-kérdező népet. Jézushoz mindenki odamehetett kérdezni, kérdezhetett a tanítvány és a farizeus egyaránt. A válaszadás mögött mindig a teljes igazság és a bölcsesség állt. A válasz nem volt más, mint maga a törvény, hiszen Jézus nem akarta a törvényt megváltoztatni, csak kiegészíteni, mondhatnánk úgy is, érthetőbbé tenni. Az elméleti tudás nélkülözhetetlen, de mit sem ér, ha az ember a gyakorlatban nem képes alkalmazni, és ezt az alkalmazást szeretné tökéletesíteni Jézus példázata. Jézus pontosan tudta, hogy a törvénytudó helyesen fog válaszolni, és hogy folytatni akarja az intellektuális beszélgetést. Az írástudó egy elméleti kérdést tett fel: „De ki az én felebarátom?” (Lk 10,29) Az elméleti kérdés feltevésével a törvénytudó kísértő, provokatív viselkedése átalakul, mintha tanácsot kért volna a Mestertől. Mintha a kérdező őszintén szerette volna megérteni Isten országának titkait, és valóban szerette volna az örök életet elnyerni. Jézus erre nagyon intelligensen egy könnyű, szemléletes gyakorlati példával válaszolt, hogy mindenki számára érthető legyen a válasz, amely igazságokat tartalmaz. Ez az igaz tanítás, amely mindenkinek szólt. A példa emberközeli, minden történelmi-kulturális határt átlép. Biztató, motiváló hatású: minden ember, még a pogány ember is meg tudja érteni Isten akaratát, és képes betartani a törvényt.

Jézus akkor mondott magatartást alakító, a hallgatót elgondolkodtató erejű példázatot, amikor az em-

berek magatartását akarta jóra változtatni, hiszen „Isten országa tibennetek van”. Az irgalmas szamaritánus is magatartást alakító példabeszéd. Jézus többször is felhívta a figyelmet az irgalmasság fontosságára – „Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot” –, amelyet a törvénytudóknak szánt, akiknek a legnagyobb bűnük, hogy elfelejtették az emberekkel szembeni irgalmas magatartást. Az irgalom egy olyan belső megindulás, ami valakiben a másik ember meg nem érdemelt nyomorúsága miatt támad.

Jó sorsom úgy hozta, hogy családommal a hónap elején néhány napot Budapesten tölthettem. A Magyar Nemzeti Múzeum látogatására indultunk, a vil-

Delacroix: Az irgalmas szamaritánus (1849)

lamosról nehézkesen igyekeztem leszállni, s egy fiatal nő nyújtotta a kezét, hogy segítsen lejutni. Csak miután sikerült a mozdulat, akkor láttam meg, hogy egy csoport gyermekkel levő pedagógus az ismeretlen segítő. Példát mutatott, s én megéreztem, hogy a sokszor oly távolinak tűnő szerető Isten hogyan mutatja meg önmagát. Nem tudom, mi maradt meg a gyermekek lelkében a múzeumi látogatás sokszínűségéből, de abban biztos vagyok, hogy tanítójuk mozdulatát példaként fogják értékelni. A mag el volt vetve, és érteni fogják, ha majd hittanórán erről a példázatról tanulnak, hogy mit akart Jézus az írástudón keresztül üzenni.

Az irgalmas szamaritánus példázatával Jézus a szeretet mellett az igaz vallás természetét is szemlél-

tette, hogy az nem rendszerekből, hitvallásokból vagy szertartásokból áll.

Az írástudó számára Jézus egy mindennapi, életszerű példával élt, hogy rávegyesse arra a felismerésre, miszerint az emberben rejlő szeretet összhangban van a törvénnyel. A szeretet egy olyan erő, amely tettekre készíti. Vagy másként megfogalmazva: a szeretetet cselekedetekkel lehet kifejezni. Jézus pedagógiájának csúcsa, s egyben célja a szeretet parancsának betartása, éppen ezért nagy hangsúlyt fektet az erkölcsi nevelésre. A törvényhozót jó cselekedetre a következő mondattal buzdítja: „Menj el, te is hasonlóképpen cselekedj.” Felmerül a kérdés, hogy a szamáriai ember miért segített a rablók által kifosztott áldozatnak. Mert „megszánta”, mert „megesett rajta a szíve” – írja az evangélium, azaz nem tanultságból, nevelésből, vallási előírásból, anyagi érdekből vagy jutalomért segített. A hangos segítségkérést könnyebb észrevenni, mint azokat, akik nem kérnek segítséget, vagy csendesen rejtegetik szenvedéseiket. Kifinomult figyelem szükséges ahhoz, hogy általunk nem feltételezett dolgokat is meglássunk a másokban.

Amikor szenvedni látunk vagy sírni hallunk valakit, akkor az emberben felébred egy ösztönös együttérzés, irgalom. A segítő személy egyszerűen odafigyelt a másik emberre, hallgatott a lelkében megnyilvánuló ösztönös jelekre, együttértett az áldozat szenvedésével, fájdalmával, belegondolt abba a helyzetbe, hogy mi lenne, ha ő feküdne ott így, kiszolgáltatottan, sebesülten, talán már a halálra készülve. Ahogy a cserbenhagyásnál az indíték, úgy a segítőnél is az indíték a fontos: miért teszi azt, amit tesz?

A zsidó áldozat élete megváltozott onnantól kezdve, hogy megkapta a segítséget. Egy olyan ember tett vele jót, akit az áldozat közössége megvetett, akiben csak azt látták, látta ő maga is, hogy mennyire különbözik tőlük, igaz hitű zsidóktól. Valójában csak a különbséget élezték ki, viszont a hasonlóságnak nem tulajdonítottak jelentőséget. A sebesült felfogta, hogy több a közös bennük, mint a különbség. A saját vallású embertársak ott hagyták a bajban, tehát minden nemzetiségi és vallási egyezés ellenére köztük több volt a különbség, mint a hasonlóság. Elgondolkodtató példával szolgál az orosz–ukrán háború is, ahol azonos hitvallású emberek gyilkolásszák egymást. A humánus túl kell legyen faji-vallási különbözőségeken: egy embert először emberként kell meglátni, mert ha az emberséget felülírják, elnyomják a népi-vallási-kulturális különbségek, akkor ugyanolyanok leszünk, mint a cserbenhagyó pap és a lévita.

A közvélemény által megvetett, „hamis” vallású szamáriai férfi irgalmassága megerősíti a történet tanulságát: aki szereti Istent, szereti embertársait is. (Írásomhoz ihletet adott a budapesti eset és Vida Gabriella *Az irgalmas szamaritánusról szóló példázat pedagógiai tanulságai* c. írása.)

LÉLEKTÉRKÉP

Ki szívét osztja szét...

SIMÓ MELINDA

A Közlöny júliusi témája egyháztársadalmi szervezeteink, így a segítségnyújtás és a szolgálattevés. Ez olyan téma, amely kapcsán érdemes végiggondolni, hogy milyen mintákat hordozunk magunkban.

A lelkes felesége nászajándékba kap egy gyülekezetet, és ennek a közösségnek kimondott vagy csendes elvárásai vannak a pár felé.

Fiatalon és az önismereti úton alig elindulva talált rám a „papnőség”, és az akkori velem kortárs, hasonló szerepet betöltők narratívája azt erősítette bennem, hogy ez egy áldozati szerep, hiszen nincsenek hétvégénk, rengeteg az önkéntes munka, és még több az érte kapott kritika.

Ebben az írásban arra törekszem, hogy leírjam azokat a hatásokat, amelyek bennem ezt a narratívát átfordították, és ma úgy gondolok a „tiszteletes aszszony” szerepre, mint egy szolgálattevési lehetőségre. Sőt azt szeretném, kedves Olvasó, hogy ha már szolgálattevő vagy, akkor lelkesedésed erősödjön, ha meg most teszed első lépéseidet az önkéntesség felé, akkor elmélyüljön benned az elhatározás.

Elsőként a mindennapok apró csodáit emelném ki.

Szívésségek sokassága jelzi, hogy az altruizmus járható út: a szomszéd bácsi érkező autónknak mindig kaput nyitott Homoródjánosfalván, a virágágyásokból láthatatlanul lettek oda a gyomok, akinél épp nyílt, az virágot hozott az úrasztalára, székelyudvarhelyi szomszédaink igyekeztek a bejárathoz legközelebbi parkolóhelyet üresen hagyni, hogy a gyerekcipelés rövidebb táv legyen, a kollégáim félreteszik a süteményt, ha később érkezem.

Leírhatatlanul megható érzés és kiváltsággént élem meg, amikor a szeretve levést megtapasztalom azon keresztül, hogy valaki, csak mert létezem, figyelmes velem.

Ma már egy ajándékba kapott virágcsokor mögött látom a magot elhintő, majd kapát fogó kezét és azt is, amint lehajol, hogy a legszebbeket kiválasztva, átadja, hogy örömét megossza.

Számomra fiatalon nem volt annyira egyértelmű, hogy az idővagyon mások szolgálatába is állíthatom.

Második érvként a szakirodalmat hívom segítségül: Ervin Staub és Johanna Vollhardt kutatók holokauszt túlélőkkel, természeti katasztrófák, terrorista támadások, háborúk túlélőivel visszatekintő, önfeltárási interjúkat vettek fel. Egész közösségeket érő trauma után figyelték az altruizmus növekedését és a

pszichológiai elváltozásokat. A kutatás eredményei: „a szenvedés szülte altruizmus” (Straub, Vollhardt, 2005) csökkenti a reménytelenségérzést és megvéd a súlyos stressz káros következményeitől.

Pontosabban, ha a legnehezebb életkörülmények között is tudok figyelni és figyelmes lenni másokkal, akkor nőnek a túlélési esélyeim, és a későbbi életminőségem magasabb lesz, mint a trauma előtt volt.

A boldogságkutatások sorba hozzák azokat az eredményeket, amelyek szerint a segítségnyújtó, altruista emberek tovább és jobban élnek, mint önző társaik.

Gyakran keresek idézeteket és szövegeket, amelyek erősítik bennem az önkéntest. Amikor ehhez az íráshoz gyűjtöm a gondolataim, ellátogatunk a bölöni unitárius templomba, és Vadkerti Imre egyedi hangja betölti azt a csodálatos akusztikájú épületet: „Ki szívét osztja szét, / Az élet csak övé.” Ez a harmadik érvem.

A negyedik érvem, hogy kellenek azok a lehetőségek, ahol a szolgálattevők erősítik egymást azzal, hogy megosztják tapasztalataikat, tanácsot kérnek elakadásaikban, és így eszközöket kapnak a saját fejlődésükhöz.

A Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházközségben a formális gondnok-presbiteri találkozókra kiscsoportokban beszélgettek a résztvevők, amikor jött az ötlet, hogy tovább kell lépni a hagyományos beszámoló találkozók szintjéről, és be kell vonni a nőszövetséget is. A zetelaki egyházközség elöljárói voltak az ötletadók, és fel is ajánlották, hogy helyszínt biztosítsanak ennek a rendezvénynek. Később, amikor az ötletet tett kellett volna kövesse, ezt az ajánlatot visszavonták, de a helyszínötletüket felhasználtuk, s így egy közeli panzióba terveztük az eseményt. A nőszövetségi vezetőkből és társaikból (Antal Enikő és Kelemen Szabolcs, Lőrinczi Krisztina és Botond), valamint az egyik kolléganőm-barátnőmből és férjéből (Fülöp Szerénke és Fülöp) és a férjemből (Simó Sándor) alakult egy kis szervezői csapat, és elkezdtek kidolgozni, hogy milyen tartalmi részei legyenek ezeknek a találkozónak.

Több ilyen gondnok-presbiteri és nőszövetségi találkozóra is sor került a Zetevár Panzióban, és engem személyesen mindig lelkiekben erősítettek ezek a találkozások. Gazdagabb lettem, mert a szervezők csapata mindig jobbnál jobb ötletekkel segítette a megvalósítást, mert személyes vallomásaik révén elmélyült a tudásom arról, hogy az egyházi, közösségi jóllét meny-

nyire fontos gondnokainknak, nőszövetségi tagjainknak, mert megéltém a társas támasz élményét.

Ez egyházzolgálati munkám egyik gyöngyszeme, s azért különleges, mert a gyöngysor további részeit

szintén hasonló emberi történetek alkotják. Időről időre jó előhívni ezeket az emlékeket, és megerősödni abban, hogy vannak útítársak, és az ember és Isten szolgálata ma is járható út.

Ima lelkesztovábbképzőre

Életteret alkotó és fenntartó Istenünk! Szerető, jó Atyánk!

Az örök gyermeki vágy emel most hozzád és indít feléd mindannyiunkat ez estéli órában. Az élet vándoraiént oly sokszor hajlamosak vagyunk vízszintesen követni magunk és egymás életét, munkáját, játékát, pihenését. De te, jó Atyánk, lelkedet is belénk lehelted, hogy alkalomról alkalomra ne feledkezzünk meg függőleges függőségünkről sem. Igazítsd be ma este is figyelmünk egyensúlyát nemcsak földiek, de égiek irányába is, különösen most, amikor tőled fogant lényünk, a lelkünk hozzád emelkedik.

Köszönjük, hogy leülsz mellénk, Urunk, érezhetjük a te közelségedet, és ebben a közelségben azt tapasztalhatjuk, hogy elcsendesednek bennünk a sokszor mesterségesen felkavart érzelmek. Tudatosítsd bennünk, Atyánk, hogy amit te alkottál, az örökre megmarad! Amit te belénk írsz, ott marad! Őrizd hát bennünk önmagad!

Istenünk! Te olyan nagy szeretettel szépítettél minket egykoron ebbe a világba, és mi mégis sokszor érezzük, hogy rút az életünk. Benned bízó lélekkel kérünk, segíts minket, hogy újból és újból kibontsuk oly sokszor letapadt lélekszárnyainkat, hogy új erőre kapjunk, hogy ne lankadjunk futásunkban, járásunkat ne fárasssa a céltalanság.

Add, hogy ezen az estén is meghalljuk, megértsük és megköszönjük mindazt az üzenetet, amelyet be-

lénk próbálsz simogatni. Ebben az ősi hajlékban most úgy érezzük, hogy összeérnek a múlt és jelen tanításai, áldásai, és magával ragadnak minket égi magasságokba, csodálatos, szírvány-diadalívet rajzolva életünk egére.

Köszönjük, hogy itt és most súlyos belátásokat, új kilátásokat, járható utakat, áttörhető falakat láttatsz meg velünk, suttogsz belénk. Idejét múlt, de mégis értékes tömlők áldásaiért mondunk neked köszönetet, miközben új, használatra váró tömlők várják, hogy a te örök érvényű üzenetteddel töltsük meg azokat. Add, hogy vigyázva őrzött örök igazságod értékét és áldásait ma is megtapasztaljuk és megéljük.

Köszönjük, Istenünk, azokat, akiket azért adtál közenk, hogy fenntartsák, építsék, szépítsék bennünk mindazt, amit te egykoron elkezdte!

Hadd legyen mindannyian kincseidet életekbe emelő, áldásaidat továbblendítő, újdonságaidnak helyet készítő munkatársaid! Ne engedd, hogy érthetlenné bonyolítsuk tanításod és szereteted egyszerűségét! Segíts nekünk rátalálni az igazi érték mértékéhez!

Adj kitartó, szilárd hitet, reménységet, szívünkbe sok szeretetet, hogy akarjuk a holnapot, és erőnkhez mérten tegyünk is annak szépségéért!

Így emelkedtünk ma hozzád lélekben és igazságban, kérünk, hallgass meg minket most és mindörökké! Ámen.

(Elhangzott június 13-án Csehétfalván.)

PÁLFFY ANNA MÁRIA

A 2022. évi Unitárius Kalendárium rejtvenypályázatának eredményhirdetése

Könyvnapárunk rejtvenypályázatára harminckét megfejtés érkezett be, köszönjük szépen minden egyes rejtvenyfejtőnek a munkáját, reméljük, tartalmas percekben volt részük mindannyiuknak a rejtvenyfejtés során!

A pályázatra negyvenkét helyes megfejtést kellett beküldeni a szelvényen. Itt jegyezzük meg, hogy a szelvényről sajnos három megfejtés helye lemaradt, így elfogadtuk azokat a megfejtéseket is, amelyek kiegészítették a megfejtéseket a hiányzókkal, de azokat is, amelyek csak azokat tartalmazták, amelyek a szel-

vény úrlapján szerepeltek. A beküldött szelvények közül tizenhárom bizonyult helyesnek, tizenkilenc pedig hibás volt.

A helyes megfejtést beküldők között öt háztartási eszközt sorsoltunk ki.

A szerencsés nyertesek a következők:

- I. díj: Balázi Csaba (Homoródszentmárton), nyereménye egy StarLight márkájú Airfryer fritőz.
- II. díj: Bartha Imre (Szentegyháza), nyereménye egy Braun márkájú kézi mixer.
- III. díj: Bartha Bálint (Dicsőszentmárton), nyereménye egy Tefal márkájú Virtuo vasaló.
- IV. díj: Jónás Ibolya (Homoródújfalú), nyereménye egy StarLight márkájú konyhai mérleg.
- V. díj: Füleki Irén (Dicsőszentmárton), nyereménye egy Evotools márkájú napelemes olvasólámpa.

TUDTAD-E?

Egy kézirat nyomában

PAVELKA ATTILA

• Ezelőtt 154 évvel a *Keresztény Magvető* folyóirat 1868. évi IV. kötetében *Egy múlt századbeli történeti adat* címmel közölte Várady Károly tordai igazgatótanár annak a latin nyelvű párbeszédnek a magyar fordítását, amely 1773. június 26-án II. József császár kolozsvári látogatása alkalmával hangzott el, amidőn kihallgatáson fogadta Sepsiszentkirályi Agh István unitárius püspököt és Kovátsi Tamás főjegyzőt.

A kézirat Marosi Unitárius Egyházkör levéltárában őrzött másolatának első- és utolsó oldala.

A tanár bevallása szerint az adatot Bod Péter *Historia Unitariorum in Transylvania* című, 1776-ban Sófalvi József által Leidenben kiadott műve végéhez függesztve találta, az említett példány lelőhelyeül a tordai unitárius középtanoda könyvtárát jelölve meg. Megjegyzése szerint „az egész beszélgetés 6 1/2 octáv levélre van sűrű és tiszta, de nem éppen hibátlan latin kéziratban leírva, s a már megnevezett munka végén azzal kemény táblában egybekötve”.

Több kézirat gondos egybevetése után arra a következtetésre jutott, hogy a kézirat „leírója valószínűleg, s a menyinyiben én megítélhettem, Tók István nevű unitárius theologus ifjú lehetett, ki, mint Agh István püspökünk tanítványa, ennek nem egy theologiai művét írta le tollba mondás után, melyek egy része ma szintén nevezett középtanodánk könyvtárában található”.

Várady nem tartja eredetinek a kéziratot, de véleménye szerint, „azért hitelességéhez mégis semmi kétség sem férhet. Ugyanis: E beszélgetés Uzoni Fosztó Istvánnak, egyházi főtanácsi levéltárunkban, Kolozsvártn, kéziratban meglevő *História ecclesiastica Unitariorum in Transylvania* című művében is le van írva, habár nem is ily részletességgel; mert abba (Tom. II. pag. 1259) csak Agh István püspökünknek egy Kolozsvártn 1773 jun. 27-én kelt, és Csiki Istvánhoz írott levele van bélyegelve, melyben a püspök a megnevezett császárnál volt kihallgatásáról értesítve, lényegesebb pontjaiban annak tárgyát is leírja; e leírás pedig a most közlendő szövegnek nem csak híven megfelel, de sok helyt ennek csaknem szószerinti magyar fordítása”.

Ezek szerint Várady nem tudott arról a teljes fordításról, amelyet Pákei Mózes készített 1773. december 3–5-én, alig egy fél évvel a kihallgatás után, amelyhez függelékként saját gondolatait is hozzáfűzi:

„NB: Ezeket írtam immediate az originalból, tudniillik a T. Agh Uram Keze-írásából [...] T.S. Agh István Uram ő Kglme, mint Krisztusnak hív Apostola, és igaz Tanítványa a' Felsőleges Császár előtt lévén, és ő Felsőgevel

beszélgetvén [...] érezvén és tapasztalván önnön magában a' Szent Léleknek különös munkálkodását. Nem rekesztem ki ezekből T.G.N. Kovátsi Tamás Uramatis; mert el hiszem ő Kglme irántis azt minden kétség nélkül, hogy azon Szent Lélek által a' Szollásra ő Kigyelme is kiváltképpen valo modon él készítettett vala.”

A *Keresztény Magvető* 1882. évi II. számában közli Jakab Elek Agh István unitárius püspök élete és kora című ismertetését. Ő is említést tesz a császári audienciáról:

„Ismeretes az ő II. József császárral, mint corregenssel, Kolozsvártn 1773-ban jun. 26. folytatott beszélgetése. A püspök az unitárius vallás hitczikkeit s más vallásoktól különbözőseit hévvel s erőhatálylallyal fejtegetvén: a fejedelem tréfásan e szókat intézé hozzá: »Engem még sem téríttek meg« (Me tamen non convertetis). »Nem is akarunk ilyesmit – felelé a püspök alázattal – minthogy nem is vagyunk rá képesek. Azonban engedje meg felséged Hitczikkeinket (Confessio) eredetiben bemutatathatunk, s tekintse valódinak ezeket, nem a mit gyűlölőink mieink gyanánt terjesztenek.« A fejedelem elfogadólag intett felé s ő átadá a Hitczikkek könyvecskéjét. Ekkor ezen kérdést intézte hozzá: »Ti unitáriusok imádkoztok-e valaha érettem?« »Igen is – felelé a püspök – legközelebbről ma reggel is tettük s ezután is örökké imádkozni fogunk.« »Érjen és segítsen imátok – jegyzé meg a fejedelem – a mennyit ér és segíthet.« »Mi hisszük– viszonzá a püspök– hogy Isten ő felsége meghallgatja.«

A püspök felhasználva a jó alkalmat, a fejedelem környezetében levőknek számos Confessio-példányt osztogatott ki azon célból, hogy hívei vallásának hitelveivel a valódi kűtfő után ismerkedhessenek meg, s ne nevezzék őket – mint roszakaróik teszik – Arianusoknak és Socinianusoknak, mely Secták tanai öveiktől igen lényeges pontokban különböznek; sem Krisztus-tagadók- és szombatosoknak, a kit embernek és Isten fiának hisznek, rendes heti ünnepül pedig más keresztény hitfelekezetekkel együtt a vasárnapot és nem a szombatot tartják.”

Így lett a nyolcból hat

MÁTÉFI TÍMEA

• Az elmúlt két évben összesen nem figyeltük olyan gyakran az időjárás-előrejelzéseket a Székelykeresztúri Egyházkörben, mint június első hetében, amikor a VI. Firtosi Unitárius Egyházköri Találkozónkra készültünk. Nehéz szavakba önteni azt a csodát, aminek több mint hatszázán voltunk részesei a Firtos lábánál. Egyházköri találkozó volt, de annál sokkal több.

Rendezvényünk helyszíne a Firtoslova alatti dombos tér, a kilátó előtt pár éve megépített színpad pedig türelemmel várta, hogy újra történjék ott valami fenéges, szép. Mivel célunk, hogy a tájba simulva, a lehető legkevesebb beavatkozással készítsük elő a terepet a több száz unitárius és más felekezetű zarándok találkozására, a szabad ég alatt felállított sátrak csak végső esetben jelenthetnek menedéket. Minden híradás arra figyelmeztetett, hogy országszerte egész hétvégén zuhogni fog az eső, vihar várható, épp ezért sokan vakmerőségnek tartották konok kitartásunkat, főszerzőként pedig csak abban bízunk, hogyha megteesszük, ami tőlünk telik, akkor a Teremtő is gondviselőn kacsint ránk. Ugyanakkor sűrű imádkozásra hívtunk mindenkit a közösségi médián, istentiszteleti hirdetések, a rádió hullámain, hogy a rossz idő elkerüljön, és ne lehetetlenítse el a tervünket. Péntek este készen állt a terep: a firtosváraljai és énlaki férfiak felállították a sátrakat, fát hordtak és aprítottak a bográcsoknak, rögzítették a színpad fella-zult deszkáit, tábortűzet raktak össze, bokrot irtottak.

Június 11-én reggel elindultunk a hegyre, mind többen és többen. Bencéd, Énlaka, Firtosmartonos, Firtosváralja, Gagy, Kissolymos, Kobátfalva, Kőrispatak, Nagymedésér, Siménfalva, Szentábrahám, Székelykeresztúr, Székelyszentmihály és Tarcsafalva főzőcsapatok voltak a korán kelők-érkezők. Mire a zarándokok zöme leterítette takaróját a kakukkfűtől illatos domboldalra, a tizennégy üstben finom falatok rotyogtak, szakácsaink a friss alapanyagok mellé belefőzték a találkozás feletti örömeiket is. A völgyek falvaiban sült páratlan ízű házikenyerek is velünk vándoroltak Gagyból, Kadácsból, Kissolymosból és Fiafalváról.

A házigazda gyülekezetek lelkészeinek köszöntése 11 órakor töltötte be a tájat, hívta egybe a zarándókat, majd Vida Rozália alsóboldogfalvi lelkész bátorító, lelkesítő istentiszteleti szolgálatára került sor. A kántori teendőket László Attila végezte. Megtisztelő volt mindnyájunk számára főttisztelendő Kovács István püspök, Jill McAllister amerikai lelkész és Csáki Levente esperes jelenléte, köszöntése.

Istentisztelet után kulturális műsorok követték egymást a színpadon: a Forgórózsa néptáncgyűttes magyarforrói, mezősegi, nyáradselyei és sóvidéki tán-

cokkal mutatta be Erdély sokszínűségét, gyönyörűen énekelt Nagy Nikoletta (Kőrispatak), Nyergestetőre hívogatott Balázs Hegedüs Csenge versmondó (Szentábrahám), az alsóboldogfalvi Őszirozsa nyugdíjas-klub tagjai daloltak, a székelyszentmihályi citerazenekar muzsikált, az énlaki asszonyok népdalokkal, a firtosváraljai fiatalokból álló Firtos band felemelő dallamokkal, Deák Boglárka pedig csodaszép énekhangjával örvendeztetett meg.

Délre minden üstben megfőtt az étel (babgulyás, csirkepaprikás, báránypörkölt, székelykáposzta, krumplitokány stb.). Fülöp Domokosnak és Kóré Mózesnek köszönhetően szólt a nóta is egész délután a jó ebédhez. Tárogatójával Tódor Csaba lelkész is csatlakozott hozzájuk. Gyermekünket Orbán Livia Borbála kézműves tevékenységekkel, agyagozással várta a gyermekszínpadon, fiataljainkkal az egyházköri ifjúsági egyesület foglalkoztak. A Székelyföldi Legendárium jóvoltából az óriás társasjáték is remek szórakozást nyújtott kicsiknek és nagyoknak. Sokan felkeresték a 2018-ban, helyben kifaragott emlékkövet, amit egyházunk fennállásának 450. évfordulóján avattunk fel. Lukács Mária egyházköri nőszövetségi képviselőnk (Székelykeresztúr) fánkokat süttetett erre az alkalomra, amiket helyben értékesített, és a befolyt összeget a lókodi öregotthon támogatására szánta egyházkörünk nevében. Köszönjük mindazok adományait, akik a pánkok elfogyta után is hozták felajánlásaikat!

A LőFő Lovascsapat Demény Elemér vezetésével külön színfoltja volt együttlétünknek. Az igazán kitartóak este tábortűz köré gyűltek, énekeltek. A megélt pillanatok rögzítéséért köszönet Czire Alpárnak, Farkas Antalnak, Simó Mártonnak, Szabó Károlynak.

Martin Buber szerint a lényeges az életben a találkozás, ha abbahagyjuk a találkozást, olyan, mintha nem lélegeznénk többet. Mikó Ferenc kollegánknak köszönjük, hogy felhívta e gondolatra figyelmünket. Az elszigetelődésben töltött, kétségekkel teli hónapok alatt bizonyára sokszor éreztük úgy, hogy elfogy a levegő, hogy simogatásra, igazi, szemtől szembeni találkozásra, kézfogásra, derűs beszélgetésekre vágyunk, amikor közösségi lényekként tudunk feloldódni, kiteljesedni, töltekezni azok között, akikkel együvé tartozunk. Hisszük, hogy ez ott, akkor adva volt, sikerült.

Köszönet minden résztvevőnek, gyülekezetnek, önkéntesnek, közreműködőnek, gyermeknek és fiatalnak, önkormányzatnak, akikkel e találkozó sikeréért együtt munkálkodhattunk! Istennek hála, hogy a völgyeken végigvonuló zivatarok elkerültek, és örömteli együttléttel ajándékozott meg bennünket! Találkozunk jövőre ugyanitt!

SZERETETSZOLGÁLAT

Dióhéjban a Gondviselés Segélyszervezetről

• A Magyar Unitárius Egyház 2007-ben alapított segélyszervezetének küldetése: a szükségben és bajban levők segítése, s ezáltal az egyház ember- és közösségszolgáló hivatásának kiteljesítése. Az unitárius egyházi alapokon nyugvó, de felekezeti korlátok nélkül tevékenykedő segélyszervezet Erdélyben és Magyarországon működik. Általános célja: az egyházi szeretetszolgálat megszervezése segélyezési és más szociális tevékenységek által.

A 2005. évi udvarhelyszéki árvízi károk enyhítésére unitárius egyháztársadalmi alapon létrejött Nyikó menti Árvízi Segélyező Bizottság a segélyezési és újjáépítési tevékenységének befejeztével kezdeményezte egy átfogó tevékenységű egyházi segélyszervezet megalapítását. E kezdeményezés alapján az egyház főhatósága elhatározta az egyház szociális szervezetének megalapítását, amire 2007. november 12-én került sor.

Az anyaszervezet székhelye Kolozsvár. Ezidáig a következő területi fiókok alakultak meg: 2011-ben a magyarországi tagozat, 2012-ben a Hargita megyei fiókszervezet, 2014-ben a háromszéki (Kovászna megyei) fiókszervezet, 2017-ben a Brassó megyei fiókszervezet.

A segélyszervezet tevékenységeinek szakmai területei:

I. Szegénységi küszöb alatt élők segélyezése:

- rendszeres vagy alkalmi élelmiszer- és másfajta segélycsomagok által;
- szeretetkonyhák/ebédprogramok működtetésével;
- természetbeni adományokkal: ruházat, lábbeli, tűzifa, tanszerek stb.
- munkahelykeresési tanácsadással;
- közösségi részvételt elősegítő programokkal.

II. Fogytékossággal élőket és hozzátartozóikat segítő programok:

- közösségi programok és fejlesztő foglalkozások;
- speciális egészségügyi és műszaki segédeszközök, valamint fejlesztő játékok beszerzése;
- utazásszervezési és ügyintézési segítségnyújtás;
- sorstársközösségi találkozók hozzátartozóknak;
- lelkipozítás, szakmai tanácsadás, templomok és közösségi terek tárgyi akadálymentesítése;
- a gyülekezeti és társadalmi életben való részvétel elősegítése.

III. Mentés és segélyezés természeti csapások és háborúk esetén:

- katasztrófhelyzetekben veszélybe kerülő emberek mentése és védelme;
- természeti csapások, háborúk vagy más rendkívüli helyzetek menekültjeinek és kárvallottjainak segélyezése;
- szakmai képzések és előadások szervezése a hatékony segítségnyújtás érdekében;
- katasztrófhelyzetek megelőzését célzó programok kezdeményezése.

IV. Családsegítő, felzárkóztató, oktató-nevelő és más közösségi programok:

- felzárkóztató programok szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknek;
- árvákról, félárvákról és kallódó gyermekekről való gondoskodás;
- csoportos egészségügyi programok és segítségnyújtás (felmérések és orvosi vizsgálatok megszervezése, tájékoztató előadások, szenvedélybetegeknek szóló programok stb.);
- idősek közösségi programjai;
- adománygyűjtés rendkívüli egyéni/családi szükség-helyzet esetén (pl. baleset nyomán, költséges műtét és/vagy kezelés alkalmával, tűzkárok esetén stb.).

V. Háztáji segítségnyújtás, otthoni szociális gondozás, más keretprogramok:

- alkalmi kalákák, önkéntes munkatáborok;
- meleg ebéd házhoz szállítása;
- otthoni szociális gondozás;
- szociális szálláslehetőség biztosítása egészségügyi beavatkozásra szoruló betegeknek és kísérőiknek;
- hasonló jellegű programok.

VI. Szakmai képzések, tájékoztató előadások:

– szakirányú és általános képzések munkatársi közösségünknek;

– megelőzési célú előadások (pl. a tudatmódosító szerek használatának veszélyeiről, szenvedélybetegségekről stb.);

– tájékoztató előadások (pl. egészségügyi felvilágosítás, a világháló-használat veszélyei, a szervezett bűnözés veszélyei stb.).

A Gondviselés Segélyszervezet elmúlt évekbeli költségvetése általában tíz-tizenötmillió forint nagyságrendű volt. Fő támogatónk saját egyházunk, az anyaország kormánya (elsősorban a Bethlen Gábor Alap és a Nemzeti Együttműködési Alap által), az Amerikai Egyesült Államokbeli Unitárius Univerzalista Támogatási Alap (UUFPA) és további támogatók (intézmények, cégek, magánszemélyek). A működésre és célirányos programokra fordított anyagi támogatások mellett számottevő tételt képeznek a rászoruló személyekhez eljuttatott természetbeni adományok (elsősorban tartósélelmiszer-segélyek, vitaminok, orvosságok stb.), amelyek évenkénti összértéke rendszerint meghaladja a pénzügyi bevételeink háromszorosát. A fizetett munkatársaink száma az önkéntes munkatársainkhoz viszonyítva – és a megvalósított eredményeket illetően – elenyésző. Az egyházi szeretetszolgálat területén jelenleg csupán két főállású (Kolozsváron, illetve Székelykeresztúron) és három részmunkaidős munkatársunk tevékenykedik (két

félállású munkatársunk Kolozsváron, illetve Erdővidéken, továbbá egy negyedállású szintén Kolozsváron). Három lelkesítársunk a gyülekezeti lelkesítő munkakörének kb. egyharmad arányú kiegészítéseként végez szeretetszolgálati tevékenységeket (a Marosi, a Székelykeresztúri, illetve a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházak körében). Széles körű működésünk megvalósulását mindenekelőtt az önkéntes munkatársaink biztosítják, akinek száma másfél évtizednyi szervezetépítés során mára elérte a háromszáz-as nagyságrendet.

Segélyszervezetünk friss híreit elsősorban az *Unitárius Közlöny* Szeretetszolgálat rovatában és a hivatalos Facebook-oldalunkon szoktuk megjelentetni. (Ez utóbbi forráshelye: <https://www.facebook.com/Unitarius.Gondviseles.Segelyszervezet>.)

A GONDVISELÉS SEGÉLYSZERVEZET ELNÖKSÉGE

Hogyan írjuk helyesen?

Kézdi, Kolozsvár-i?

Amikor településnévből (vagy más tulajdonnévből) -i melléknévképzővel új szót alkotunk, akkor az egybeírt tulajdonnevekhez tapad a képző, és kis kezdőbetűvel írjuk az új szót. Például: Kolozsvár + -i = kolozsvári.

Noha az -i melléknévképzős szavak helyesírása viszonylag egyszerű, mégis sokféle furcsasággal találkozhat, aki nyers szövegeket javít. Az egyik legelterjedtebb hiba, hogy az egybeírt településnevekhez nem tapasztják az -i képzőt, amint az helyes, hanem kötőjelezik, és a településnevet nagybetűsen írják. Így lehet találkozni a címben jelzett Kolozsvár-i alakkal is.

Az egybeírt településnevek esetében egy másik, ritkább probléma az i betűre végződők -i toldalékkal való képzése. Ezekben az esetekben nem írunk két i betűt, hanem a képzett alakot egyszerűen csak kisbetűvel írjuk: Piski + -i = piski.

Mivel többször előfordulhat, hogy i-re végződő román településneveket kell ellátnunk az -i képzővel, jó megjegyeznünk, hogy ezen szavak végén a legkritikább esetben áll teljes értékű i, ezekhez bármiféle toldalé-

kot csak kötőjelezve illeszthetünk, az -i képző miatt ugyanakkor kis kezdőbetűvel fogjuk írni: Vaslui + -i = vaslui-i, Pitești + -i = pitești-i.

Különírt településnevek magyar nyelvterületen nincsenek – ha leszámítjuk a személynevek településnévvé kényszerítését, lásd Ady Endre, Dózsa György stb. –, de a külföldi nevek között akadnak szép számmal. A két (vagy több) különírt elemből álló földrajzi névhez az -i toldalék kötőjelesen tapad, pl. New York-i, San Francisco-i stb.

A több elemből álló településnevek között található olyan írásképp is, amelyben a névelemek között kötőjel van. Ebben az esetben a névelemeket kis kezdőbetűvel írjuk, és az -i képző tapad a névhez. Ez az írásképp településnévként nem jellemző a magyar nyelvre, leginkább akkor találkozhatunk ezzel, amikor két város vagy város és városrész viszonyát írjuk le: Temesvár–Arad + -i = temesvár–aradi, Kolozsvár–Belváros + -i = kolozsvár–belvárosi.

Az itt leírtakat azonban ne tekintsük szentírásnak a többi földrajzi nevek esetében, csak a településneveink -i képzős toldalékolására!

DÉNES GABRIELLA

NŐK VILÁGA

Az unitárius nőszövetség története röviden

ASZTALOS KLÁRA

• Hinni és tenni unitárius öntudattal. Ezt a jelszót tűzte zászlajára az unitárius nőszövetség, megalakulásától kezdve napjainkig, történetének különböző szakaszaiban, mindig a kor adta körülmények között egyensúlyozva. Időnként hasznos megállni és visszapillantani a megtett útra, értékelni és erőt meríteni a folytatáshoz. Ezt a célt kívánom szolgálni jelen sűrített írásommal. Ehhez a rövid összegzéshez alapul szolgált Zsakó Erzsébet *Hinni és tenni* címet viselő, jól dokumentált könyve, amely bemutatja az unitárius nőszövetség történetét a kezdetektől a 2000-es évek elejéig, valamint az unitárius nőszövetség megalakulásának a 100. évfordulója alkalmából megjelent ünnepi kiadvány és az UNOSZ újralakulása óta eltelt harminc év megélt személyes tapasztalata.

Alapszabályzatunk szerint az UNOSZ a Magyar Unitárius Egyház keretében és annak fennhatósága alatt működő nem kormányzati, nem politikai, jogilag független szervezet, amely célul tűzi ki, hogy az unitárius nőket vallási alapon álló öntudatos egyháztársadalmi munkára egyesítse. Zsakó Erzsébet így határozta meg a nőszövetség mindenkori hivatását: Megmaradásunk, jövőnk csak akkor lesz, ha öntudatosan vállaljuk hovatartozásunkat, megismerjük gyökereinket, s ezek alapján keressük az utakat, amelyeken az állandóan változó, fejlődő világ új követelményeinek eleget tudunk tenni. Az unitárius nők már a XX. század elején felismerték ezt, amikor jogaikért harcba szálltak, a jogok mellé a kötelességeket is zászlójukra írták, vállalták a felelősséget is.

Az Unitárius Nőszövetség története a kezdetektől napjainkig időben jól elhatárolható négy szakaszra osztható: I. az elméleti viták kora, II. az önszerveződés kora, III. az önálló nőszövetség kora, IV. az újjászülött nőszövetség kora.

Az első korszakot (1895–1910) az útkeresés korának is nevezhetjük. Az unitárius nőmozgalom a Dávid Ferenc Egyletben gyökerezik. A XIX. század végétől kezdődően új szemlélet jelenik meg a nők szerepéről a családban, társadalomban, egyházban. Az unitárius nők egyre gyakrabban fejtik ki nézeteiket, vitáikat megosztva az *Unitárius Közlöny*ben. A kor kiemelkedő alakjai: Perczelné Kozma Flóra, Fanghné Gyujtó Izabella, Raffaj Irma.

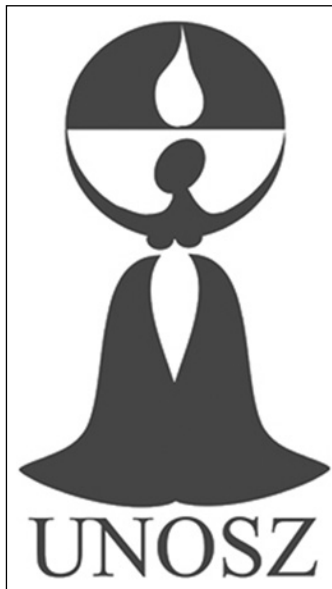
A második kor (1910–1933) az önszerveződés kora, amikor külföldi hatásra 1910-ben megalakul az Unitárius Nőszövetség egy három helyen egyszerre zajló kongresszuson London, Kolozsvár és Berlin városokban. Az *Unitárius Közlöny*ben felhívás jelenik meg, arra buzdítva az unitárius nőket, hogy alakítsák meg egyházközségeikben a helyi nőszövetségi szervezetüket. Ennek nyomán egyre több helyről jönnek hírek a megalakulásról.

A harmadik kor (1933–1948) az önálló nőszövetségről szól, amelyet a szervezet fénykorának nevezhetünk. Megtörténik a nőszövetség kiválása a Dávid

Ferenc Egyletből. Ezt az eseményt az egyházban heves viták előzik meg, amelynek élharcosai a „négyek”: Csifó Salamonné, Csathó Pálné, Mikó Lőrincné, Kauntz Józsefné. A két világháború közötti időszak tevékenységére rányomja bélyegét a kisebbségi sors, a gazdasági válság. Ezért a nőszövetségek munkájára, a családok támogatására nagy szükség volt. A nehézségekkel dacolva mindenütt gazdag tevékenység bontakozott ki, főként szociális téren. Foglalkoztak a csecsemő- és gyermekvédelemmel, a várandós asszonyok, árvák gondozásával, a szegény gyermekek nyaraltatásával, gazdasági tanfolyamokat, leány-népfőiskolát szerveztek. Áldozatos munkájuknak a második világháborút követő

rendszerváltozás, a kommunista diktatúra hatalomra jutása vetett véget, amelynek következtében betiltották az egyháztársadalmi szervezetek tevékenységét.

A negyedik kor az 1989-es politikai változások után veszi kezdetét, amikor mint búvópatak tör felszínre az igény a nőszövetségek újraélesztésére. Az építkezés egyszerre jön felülről, az EKT határozatával és alulról, a helyi nőszövetségek megalakulásával. 1992-ben Kolozsváron megalakul az országos szervezet, az Unitárius Nők Országos Szövetsége, amelyet 1997-ben bejegyeznek a Kolozsvári Bíróságon. Az új korban új kihívásokkal kell megküzdeni. A nők helyzete sokat változott az újralakulás óta eltelt időszakban. Az asszonyok jórésze kenyérkereső munkát vállalt. Egyszerre kellett feleségnek, anyának, dolgozó nőnek lenni, társadalmi kötelezettséget vállaló szerepben bizonyítani.

Itt abbahagyom a nőszövetség történetének a rövid összefoglalását, hiszen a jelenkort közösen éljük meg, amikor újabb nehézségekkel nézünk szembe, mint pl. a világjárvány, a munkahelyek bizonytalansága, a globalizáció, a környezetszennyezés következményei, az infláció, a tőlünk nem messze dúló háború, az állandóan változó törvények, az egyház hívei-

nek a megtartása, a média megnövekedett szerepe, az internet adta lehetőségek hatása, a kommunikáció felgyorsulása, a tömegek manipulálása, a politikai pártok marakodása, és még sorolhatnám. Mi az, ami megmarad? – teszem fel a kérdést, és azzal fejezem be rövid áttekintésemet, amivel kezdtem: Hinni és tenni unitárius öntudattal!

Beszámoló a Háromszék–Felsőfehéri Unitárius Egyházkör nőszövetségeinek közgyűléséről

A mi egyházkörünk nőszövetségeinek évi közgyűlése rendszerint május hónapban zajlik, kivétel volt a tavalyi, kökösi közgyűlés, amikor szeptemberben tartottuk meg a rendhagyó járványügyi szigorítások miatt. Örülünk, hogy tavaly sem maradt el a közgyűlés.

Az idén május 14-én Nagyajtán zajlott ez az éves rendezvény. A május már önmagában nagyon ünnepélyes hónap, hiszen ekkorra a megújult természet teljes pompában díszleg. Ezt az élményt fokozta az is, hogy rendezvényünk most a teljes körűen felújított vártemplomban zajlott. Ezek a körülmények már eleve fennkölt hangulatot teremtettek a lelkünkben, így elmondhatom, az egyházkörünk minden sarkából összesereglett nőszövetségi képviselőknek ünnep volt a találkozás.

A zászlóanyák székely viseletbe öltözve egymás után felsorakoztak a sokszínű zászlókkal, és elindultunk a templomba. Itt az unitárius induló akkordjaira megtörtént a szalagtűzés a tizennégy zászlóra, amelyek a részt vevő nőszövetségeket szimbolizálják. Közük volt az egyházkörünk lobogója is. A zászlók a karzatba, jól látható helyre kerültek, és onnan „figyelték” a templom piacán történő mozzanatokot.

Benczédi Zsófia sepsiszentgyörgyi segédlelkész áhítata után megkezdődtek a közgyűlés munkálatai. Körünkben tizenhárom nőszövetség képviseltette magát: Árkos, Barót, Bölön, Brassó, Datk, Kálnok, Kökös, Sepsikőröspatak, Sepsiszentgyörgy, Sepsiszentkirály,

Ürmös, Vargyas és a házigazda Nagyajta. Hiányzott a szentivánlaborfalvi, a felsőrákosi és az olthévízi nőszövetség képviselője. Összesen nyolcvan nőtestvérem volt jelen a közgyűlésen.

A köszöntések sorát Dimény Csilla, az UNOSZ elnöke kezdte, folytatta e sorok írója köri elnöki minőségében, utána Szabó Előd, az egyházkörünk esperese és Erdő-B. Vilmos köri felügyelőgondnok. A köszöntések sorát Fekete Judit tiszteletes asszony, a helyi nőszövetség elnöke zárta. Mindannyian örültünk, hogy bár a tőlünk független körülmények mostohák, lásd a világjárványt és a szomszédunkban dúló háborút, idén, hála a Gondviselőnek, meg tudtuk tartani a közgyűlést.

E sorok írója bemutatta a nőszövetségek összesített éves tevékenységét, kiemelve a jellegzetességeket. Minden egyes nőszövetségi jelentésben szóvá tették, hogy a járványügyi szigorítások nagyon megnehezítették vagy egyenesen gátolták a munkát. Bánatunkra több nőszövetségi tagunk is életét veszttette a járványban.

Mindenek ellenére azért a nőszövetségek elvégezték a legszükségesebb munkákat, bár a járvány miatt kevés volt a tevékenység. Amennyiben lehetett, sor került a saját rendezvényekre, az egyházzal közös rendezvényekre, tartottak több ökumenikus jellegű rendezvényt, önkéntes munkát is végeztek, művelődtek, szociális tevékenységet is folytattak, és volt hagyományörzés, kézművesség és kézimunkázás is. Ez az utóbbi kategória minden nőszövetségre jellemző volt, hiszen minden nőszövetségben elkészítettek egy új háromszöget a régi mintájára, hogy aztán ezekből az újakból összeállítsák az új országos vándorabroszunkat, amit a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban állítanak ki. A közgyűlés résztvevői tapssal köszönték meg azok munkáját, akik az új háromszögeket hímezték.

A kör elnöki összesítés után a nőszövetségi képviselők bemutatták röviden a saját tevékenységüket, ezúttal fordított ábécésorrendben.

Rendezvényünk második felében Benczédi Zsófia gyakorló segédlelkész tartott istentiszteletet, amelynek alapja a Mk 6,30–44 volt.

Ezt követően a kökösi nőszövetség tagjai átadták megőrzésre a kör vándorabroszt a nagyajtai nőszövetségnek. Elmondták, hogy létezése óta ez az abrosz

már kétszer volt náluk. A nagyajtai asszonyok örömmel fogadták az abroszt, és megtisztelő helyre, a szószékre tették.

Mindezek után szívet melengető műsor következett, amit az ajtai asszonyok és gyerekek biztosítottak. Elhangzott Toók Katalin szavalata, aztán a kisiskolások citerajátéka, gyermekversekkel tarkítva, majd Barabás Márta zongorakoncertje következett. Rendezvényünk végén Fekete Levente helyi lelkész röviden

bemutatta a felújított vártemplom történetét, aztán végigvezetett a várban, és bemutatta a bástyákban berendezett kiállításokat.

A közebedet a *Jöjj, énekelj velünk* c. dal éneklése előzte meg, aztán az asztali áldás után elfogyasztottuk a bőséges és ízletes étkeket. Áldás volt együtt lenni, együtt imádkozni, egymást számba venni, tanulni egymástól, új ismereteket szerezni!

ANDORKÓ ROZÁLIA

„A rád bízott drága kincset őrizd meg...”

Láncszemek vagyunk múlt és jövő között. Gazdag örökség továbbadói. Nemzeti örökségünk hihetetlenül gazdag, és ismerete tűnő életünk során önbizalommal, magabiztossággal ruház fel minket: magyar emberként nem vagyok kevesebb egyetlen nemzet gyermekénél sem. Unitárius múltunk igencsak bővelkedik nagyszerű, példamutató férfiakban és asszonyokban, akik irányt mutathatnak a ma emberének is.

A 2022-es év témája az unitáriusok számára a múltban gyökerező és jelenben is ható értékeink felmutatása, hisz: *„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”* (Babits Mihály)

Május 28-án Székelyudvarhelyen, a belvárosi unitárius templomban felemelő, hálaadásra készítő eseményre került sor. A székelyudvarhelyi köri unitárius nőszövetségek éves közgyűlésén közel százan vettek részt az egyházkör asszonyai, lányai, ahol igazi értékek felmutatása volt a válasz a főpásztori felhívásra. Tárgyi és szellemi értékek, kincsek tárháza volt a találkozó, amely bejelentkezéssel, egészségügyi mérésekkel kezdődött. Jelképek sokasága tette magasztossá az eseményt, és hatott egybekovácsoló erőként. Székely ruhák, nőszövetségi zászlók, köri abrosz gyönyörködtettek és kapcsolták össze szíveinket. Vájlunk

életető forrássá, zászlóvá, legyünk szorgos kéz, létezőnk kovászként közösségeinkben, éljük meg teljes összetettségében az asszonyi életet, üzenték számunkra az elhangzott szövegek.

A zászlóanyák bevonulása után Antal Enikő köri alelnök nyitotta meg a közgyűlést, majd Simó Sándor helyi lelkész a szamáriai asszony példázata által üdvözölte a jelenlevőket. Őt követte Székelyudvarhely polgármesterének köszöntője, majd Borboly Csaba megyei tanácselnök és Bíró Barna-Botond alelnök szóltak a megjelentekhez. Simó Melinda köri elnök a kapcsolatteremtés fontosságát emelte ki, és beszélt arról az összefogásról, amely a találkozó létrejöttét megelőzte, majd Solymosi Alpár esperes intézte eme bibliai intelmet a kör asszonyaihoz: „Amit tesztek, jó lélekkel végezzétek.” Abrán Tünde az UNOSZ elnökségének üdvözlését tolmácsolta, amelyben ugyancsak megszívlelendő bibliai felhívás hangzott el: „Minden dolgotok szeretetben végezzétek.” A vándorabrosz vándorútja során Szentegyházáról Székelyudvarhelyre került, az ünnepélyes átadás után megkezdődtek a közgyűlés munkálatai.

Antal Enikő beszámolója a pandémia idején zajló nőszövetségi életet mutatta be. Lőrinczi Krisztina köri UNOSZ-titkár beszámolóját személyessé, meghatóvá tette saját élményeinek felidézése, amelynek keretében elmondta, hogy hogyan vált belőle, a katolikus családból származó lánykából unitárius tiszteletes asszony. A Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Nőszövetség a bemutatkozás nem szokványos módját választotta. Számítógépes bemutató idézte fel a sok-sok rendezvényt, találkozást, amelyekben részt vettek a kör asszonyai, kiemelve a szentendrei skanzenben kiállított vándorabrosz összeállításának munkálatait. Abrán Tünde női kezeiről szóló szavalata színesítette a beszámolót, majd felcsendült a köri tagok részéről az ének: „Uram, én mindenért hálát adok!”

A száztíz éve elhunyt Nyitrai Deák Berta életére történő együttes emlékezés és ezen önfeláldozó életút példaként való felmutatása is a találkozó egyik fő célkitűzése volt. A Homoródújfaluban született Nyitrai Deák Berta egyike volt az első unitárius női teológiai hallgatóknak. Az emlékező szószéki szolgálatot Deák Berta unokája, Kecskés Csaba marosvásárhelyi lel-

kész végezte, majd Kecskésné Kádár Andrea előadása hangzott el *Nyitrai Deák Berta irodalmi kalandozásai* címmel.

2022-es esztendő evangéliumi üzenete az unitáriusok számára Pál apostol intelme: „*A rád bízott drága kincset őrizd meg a bennünk lakozó Szentlélek által.*” (2Tim 1,14) És ez volt az egyik igé is, amelyre a gyönyörű prédikáció épült, amely az életét Isten- és emberszolgálatban eltöltő nagymamáról, az értékteremtés, hagyományörzés fontosságáról, a bennünk lakozó lélek erejéről szólt. Deák Bertának a prédikációban elhangzott ifjúkori verse jellemzi ennek a hőslelkű, kivételes asszonynak a későbbi életét: „Ha nem lehetek csillogó szövétnek, / sötét, göröngyös, keskeny utakon, / ó, add, Uram, hogy én legyek a só, / az ész adó, az értelmet adó.”

Kecskésné Kádár Andrea előadása Deák Berta Benedek Elekkel való levelezését, a székelyudvarhelyi református tanítóképzőben eltöltött éveket, írói próbálkozásait, az írásait értékelő véleményeket, teológiai éveit, a Nyitrai Mózzsal kötött házasságát, börtönéveit, életének fontosabb állomásait tárta elénk összekapcsolva a lelkész, a lelkészfeleség különböző életszakaszaiban keletkezett irodalmi alkotásaival. A Deák Berta életéhez kapcsolódó családi ereklyék bemutatása tette különlegessé a nagyszerű előadást,

amelynek végén az előadó Dsida Jenő *Templomablak* című versének utolsó szakaszával üzent a találkozó asszonyainak: „Ó, titkok titka / a földön itt lent/belülről nézzen / mindenki mindent, / szemet és szívet/és harcot és békét! / Áldja meg az Úr, / áldja meg az Úr / a belülről látók / fényességét.”

Simó Sándor helyi lelkész köszönő és értékelő szavai után a himnuszok éneklésével, majd közös ebéd elfogyasztásával zárult az együttlét, ahol a jó Isten közelségét és az összetartozás szép érzését tapasztalhattuk meg. Igazi kincsek ragyogtak fel ezen a találkozón bizonyságként arról, hogy unitárius értékeinknek jó őrzői, jó továbbadói vannak.

MÁTHÉ GVÖNGYI

In memoriam Márton Dénes

Márton Dénes 1942-ben született Abásfalván. Józan Miklós unitárius püspök keresztelte akkor, amikor az abásfalvi országzászlót is felavatták, életének ezt a mozzanatát gyakran emlegette. Tanulmányait Abásfalván és Homoródszentmártonban végezte. A hét osztály elvégzése után kőműves szakiskolába ment. Tizenhat évesen már az ónfalvi vegyipari kombinát kéményeinek építésén dolgozott. Katonaság után esti tagozaton leérettségizett, majd sikeresen felvételizett a jászvásári építőmérnöki karra. Az egyetem elvégzése után Feketehalomra helyezték. 1974-ben költözött Székelyudvarhelyre, itt vállalt munkát az akkori Fa-, Fém és Kísipari Szövetkezet építőrésztlegének vezetőjeként. 1981-ben az akkori OIF (a. m. gazdaságfejlesztő intézet) székelyudvarhelyi vezetője lett. Ebben a munkakörben a szentábrahámi mezőgazdasági épületek építését és a homoródszentpáli halastavak kialakítását irányította. 1984-től az

akkori néptanács gazdasági osztályán dolgozott, majd a városrendészeti osztályon folytatta tevékenységét nyugdíjazásáig.

1974-ben házasságot kötött a homoródkeményfalvi Bencze Évával. Házasságukból két gyermek született, Dénes és Ildikó, akiket nagy szeretetben neveltek.

1975-ben fiatal mérnökként vállalta a mai székelyudvarhelyi belvárosi unitárius templom felújítását annak ellenére, hogy tudta, az akkori rendszernek ez szemet szúrhat. Egyházát anyagilag, szaktudásával és önkéntes munkájával támogatta. Tizenkét évet volt a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházközség gondnoka, illetve tizenkét éven át a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör körülfelügyelő gondnoka, jó baráti együttműködésben a néhai Kedei Mózes esperes-lelkésszel.

Június 4-én hunyt el, Solymosi Alpár esperes végezte a szertartást a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius temetőben.

U. K.

IFJÚSÁGI OLDAL

Bemutatkozik az ifjúsági egyesület: hiszek egy egyesületben

MAGYARI ZITA EMESE

• A Kolozsvár-Belvárosi Unitárius Egyházközség udvarán a pénteki zaj és csend édeskeserű keveredésének pillanatában az egyesületi iroda (helyesebben: az egyházközség) udvarán ülök. Hátamat a múzsák és erények kollégiuma ódon falának támasztva pihentettem. Jövőről álmodunk, mi, a jelen szereplői, a múlt lapjaira írunkkal. Egyesületről álmodunk. Gondolataim a múltat a jövőtől elválasztó határvonalat nem találják. Eszembe jutnak ők, az elődeink, akik a 19. század végén, 20. század elején a kor szellemiségét meghaladó közösséget álmodtak. Aztán magunkat, magamat, a Z nemzedék fiatalját látom, kinek az egyesületi lét valóságának továbbkövetése jutott osztályrészül. Ki ezt választotta. A pillanat töredékében Balázs Ferencel ismétlem: „hiszek ebben a feladatban”. Gondolataim máris továbbépítenek, és miközben jövőt álmodok, a történelem lapjai között kutakodok. Mintha egy hitvallást mormolnék:

Hiszek egy egyesületben. Hiszek a közösség személyiséget formáló erejében. Hiszem, hogy van ez a hely, ahol ki-ki megélheti, megélheti önnön hite viszonyosságait és erőt adó örömeit.

Hiszek az egyesületesben. Hiszem, hogy bárki légy és bárhonnan is jönnél, ebben a közösségben, itt e közös ég alatt, otthonra lelhetsz. Hiszem, hogy te is értékes vagy – tudom, most mosolyogsz!

Hiszek a közösen eltöltött idő szépségében. Hiszem, hogy minden pillanat ajándék, és a közösségben válik igazzá. Hiszem, hogy itt a múlt időben tanulhatunk bátornak lenni vacogó szívvel is, mert egymás értékeiből adunk egymásra kabátot.

Hiszek a folyamatos úton levésben. Hiszem, hogy a közös keresés jelenti fiatalos életformánkat. Hiszem, hogy ennek megkülönböztető, többé, mássá formáló ereje tesz igazán egyesületessé.

Hiszek a szabadságban. Hiszem, hogy itt nem kell kedvezőtlen, rutinos magatartásformákat magunkra erőltetni.

Hiszek az önmegvalósítás mélységében, az Isten és ember iránti kíváncsiságban, ami nem zárható megkövesedett igazságok keretébe. Hiszem, hogy örökös átutazóként a mindig újat, a mindig jobbat keressük, hajt a vágy a valami más felé. Talán, olykor meg sem tudjuk fogalmazni, vagy ellentétekben mondjuk el, hogy mit, de keressük. Közben pedig mintha sokszor az életünket is ellentmondások határoznák meg. Biztos

pontokat, kapaszkodókat keresünk, talán igazi valókat, Istent keressük, azt a megfoghatatlant, aki által megvalósulhat ez a többé válás. Hiszem, hogy ezt jelenti a fiataloknak, egyesületeseknek unitáriusnak lenni.

Hiszek a valahová tartozásban. Hiszem, hogy úgy próbálunk tartozni valahová, hogy közösségeket keresünk, amelyek olyan értékeket képviselnek, amit magunkénak érzünk. Úgy, hogy próbáljuk a nagyvilágot otthonunkká formálni, és próbálunk adni, és hagyni benne legalább egy hangot magunkból. Olyan közegeket keresünk, ahol adott a biztonság, az elfogadás és elismerés, ahol egymást „építjük és szépítjük”, egymás által lehetünk többek, mert leginkább az összehasonlítás révén ismerjük meg magunkat, és tudjuk meg, mik vagyunk, és hogyan lehetünk mind jobban azzá, amivé lennünk kell.

Hiszek egy Istenben. Hiszem, hogy ezt a sokarcú világot, amelynek oly sok a közepe – igen-igen, tudom, az almási egyesületesnek Homoródalmás az, de a kövendinek? – és mindenki számára más, és mindenki a maga körének a középpontjában van, valójában Isten a közepe. Hiszem, hogy általa és vele érdemes csak. Hiszem, hogy Ő ad erőt nap mint nap fenntartani és megtartani ezt a világot is, amit egyesületnek nevezünk.

Hiszek az egyesületes erőben. Hiszem, hogy ez tanítja, hogy a másik csak egy rőfnyire áll tőlük, de körülötte is egy világ van, amelynek közepén nem mi állunk, hanem éppen a másik, és ezt tiszteletben tartjuk.

Hiszek az egyesület hivatásában. Hiszem, hogy a hit egyesületes módon való megélése által érzékeljük, hogy bár a saját világának ki-ki egyenként a közepe, azért mindenik világ egyformán valóságos, mert ezek a világok nincsenek messze egymástól, érintkeznek egymással, mert Isten szorosan egybefonja, egybeköti azokat.

Hiszek egy Istenben. Hiszek egy egyesületben. Hiszek ebben a feladatban.

EGYHÁZUNK HÍREI

• **Május 21-én a kálnoki unitárius templomban tartották a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör évi közgyűlését.** A közgyűlésen bemutatták Enyedi Pál és Márk Attila *A Magyar Unitárius Egyház orgonái* könyvsorozatának első, *A háromszék-felsőfehéri és a székelyudvarhelyi egyházkör* c. kötetét is. A szószéki szolgálatot Bartha-Pál Aba sepsiszentkirályi segédlelkész végezte.

• **Május 22-én Bodor Lídia Emese lelkészbeiktató ünnepi istentiszteletére került sor a Medgyesi Unitárius Egyházközségben.** A lelkész szószéki szolgálatában az ApCsel 2,44 alapján arra hívta a gyülekezetet, hogy Istenbe vetett hittel éljék meg mindazt, amit Isten tartogat számukra. Kovács István püspök a Mt 16,24–26 alapján a lélekkel teli élet fontosságáról és gazdagságáról beszélt. A szószéki szolgálatok után Szentgyörgyi Sándor esperes iktatta hivatalába a lelkészt, átadva a templom kulcsát, a Bibliát, a kelyhet és az egyházközség pecsétjét, buzdítva a lelkészt, hogy a gyülekezet szolgálatában szeretettel és lelkiismeretesen legyen jelen. Az egyházközség nevében Fodor Tibor gondnok, a nőszövetség részéről Nagy Ibolya jegyző, a Küküllői Egyházkör, valamint az ULOSZ részéről Fülöp Dezső Alpár lelkész, a volt évfolyamtársak nevében Csécs Márton Lőrinc esperes köszöntötte a beiktatott lelkészt. A világi előjárók képviselőiben Orosz Csaba, a Szeben megyei RMDSZ elnöke köszöntötte a lelkészt és bátorította a gyülekezetet a közös munka megbecsülésére. A fiatalok nevében Timár Tamás szavalattal, Vajda Szilvia Maros-Küküllő vidéki balladával örvendeztette meg a jelenlevőket.

• **Május 28-án négy különböző helyszínen zajlott egyházköri közgyűlés. A Magyarországi Egyházkerület közgyűlésére a Debreceni Unitárius Egyházközség templomában került sor.** Az ünnepi alkalommal átadták a Szervét Mihály-díjat, amelyet ebben az évben dr. Kiss Balázs kapott az unitárius egyház szolgálatában végzett kimagasló, példamutató tevékenységéért. **A Küküllői Unitárius Egyházkör a dicsfalvi unitárius templomban közgyűlésezett.** Az együttlét Márkos Hunor Elemér egyházköri közügyigazgató imájával kezdődött, majd Molnár Attila magyarsárosi lelkész szószéki szolgálatával zárult. **A Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör évi rendes közgyűlését Tarcsafalván tartották.** Csáki Levente esperes áhítata után került sor a jelentések és beszámolók megvitatására. Az egyházköri gyűlést Mátéfi Tímea énlaki lelkész szószéki szolgálata zárta. **A Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör évi rendes közgyűlésének a csíkszeredai templom adott otthont.** Az ülést megnyitó áhítatot Simó Sándor egyházköri közügyigazgató tartotta. A záró istentisz-

teletet Benedek Mihály homoródkarácsonyfalvi lelkész tartotta.

• **Június 9-én ülésezett a főgondnokok és felügyelőgondnokok kollégiuma Kolozsváron,** amelyre a világháló révén is be lehetett kapcsolódni. Az egyház világi előjáróinak szakmai fóruma időszerű egyházi ügyekről tárgyalt, és előkészítették az egyetemes gondnoki kar őszi találkozóját. Az ülésen részt vett Kovács István püspök és Rácz Norbert Zsolt főjegyző.

• **A Küküllői Egyházkör nőszövetségi közgyűlését és konferenciáját június 11-én, az ádamosi templomban szervezték meg.** Az ünnepi istentiszteleten Bodor Lídia Emese medgyesi lelkész végezte a szószéki szolgálatot. Ezt követően Szelcuzan Katalin tartott előadást *Adjatok hálát az Istennek* címmel.

• **Június 13–15. között Csehétfalván zajlott a továbbképző jellegű, összevont lelkészi értekezlet.** A képzésen mindhárom előadó, Koppándi Botond Péter, Kovács Sándor és Tódor Csaba teológiai tanár egyházi liturgiai témában adott elő. Bemutatták Koppándi Botond Péter *Az új homiletika* c. kötetét, illetve Gellérd Imre *Lélek és élet* című kötetét.

Egyházköri hírek

• Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör

Május 28-án mutatták be a Sepsibook könyvfesztiválon Farkas Wellmann Éva Magaddá rendeződni c. kötetét az Evilági együttes közreműködésével. A könyvbemutató a sepsiszentgyörgyi gyülekezeti teremben zajlott.

Június 12-én tartották a gyülekezeti nappal egybekötött tanévzáró istentiszteletet a sepsiszentgyörgyi gyülekezetben. Interaktív előadások, családkvíz, gyermekjátékok, asztalközösség várta az érdeklődőket, akiket Dávid Gulácsi Zsuzsanna a Kőleves nevű zenés játékkal szórakoztatott.

• Székelyudvarhelyi Egyházkör

Május 22-én első alkalommal szervezték meg a Fuss neki! Csík elnevezésű adománygyűjtési akciót. A Csíkszeredai Unitárius Egyházközség is benevezett az eseményre. Céljuk a helyi ifjúsági egyesület nyári táborozásának megvalósítása volt, erre gyűjtötték az adományokat. A programba városszinten több mint négyszáz nagykövet kapcsolódott be, huszonegy civil szervezet vagy intézmény programjait támogatva. Az unitárius egyházközség egyedüli egyházi intézményként volt jelen. A kezdeményezője Márton Ildikó építésmérnök, keblitanácsos volt. Tizenheten vállalták az ügy népszerűsítését, köztük Székely Kinga Réka hitéleti és missziói előadó-tanácsos és Sándor Krisztina főgondnok, a csíkszeredai egyházközség tagja.

	Kálium vegyjele	Zalatna folyója	Újság	Kén vegyjele Fogó közepe!	Versmondás Angyal-féle	....., mi lehet ez széles föld felett?	Dátumrag	A sugár jele				
2									1. 140 éve, 1882. augusztus 17-én ebben az erdélyi városban született Zsakó István. 2. Erdélyi város, unitárius főgimnáziumát végezte Zsakó. 3. Kutatási területei közé tartozott ez is. 4. Zsakó foglalkozása. 5. Itt jelent meg első írása.			
	Szórakoztató lap							Dalkaros				
	4			Magot hint Málta autójele				Kiló Nitrogén vegyjele				
Szilágysági falu			Lazacféle hál Bogárfajta									
Skálahang												
Benzinmárka				Hőemelkedés Be fog következni			Ezer! Féltucat		Részhánytársaság	Vízmosás helye	3 Odanyújtás	G
1												
Giga		Vietnami holdújév			Énekes kompozíció							
Newton		Dal az operában			Férfinév							
				Névelő Szilvaszáritás		Magad Ritka férfinév			Protaktínium és foszfor Jegyzetel			
Hegyes bot							Könyves-céh Élet					
Mexikói vulkán												
Szeszes ital				Gumitömlőjavító eszköz Taroló						Színlelt Hajat összekuszál		
Norvég autójel												
					Szürke fém Tizenéves				Zsóka becézve Katalin becézve			
Fejet levág		Gabonavágás						Az utcára Hajófar			Gramm Magyar Tudományos Akadémia	
Dehogyis!		Gléda										
Német rohamosztag volt			Női név Középen alvó!				Hamis Igeköző					
Férfinév						Édesburgonya Hidrogén vegyjele						
Origó												
5												P

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbízott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő, Koppándi Júlia médiareferens, Rácz Norbert Zsolt főjegyző, felelős szerkesztő. **Munkatársak:** Asztalos Klára (Nők világa), Magyar Zita Emese (Ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Szombatfalvi Etelka (Gyermekeoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat).
Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella.

Nyomtatás: Idea Nyomda, Kolozsvár.

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927; kozlony@unitarius.org
A lapszám letölthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478.

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Támogatók: Romániai Magyar Demokrata Szövetség és Communitas Alapítvány; Bethlen Gábor Alap.

Barangoló Isten országában

Kedves Gyerekek!

Júliusban már javában élitek az önfeledt vakációs napokat. Remélem, jól vagytok, szót fogadtok szüleiteknek, és ki-kérdemelték egy-egy ízletes fagyaltot a kánikulában. Ebben a hónapban szeretném figyelmezteteket Jézus egy nagyon izgalmas történetére irányítani, mégpedig arra, amikor a vízen járt. A feladatban megjelöltem a pontos bibliai részt, ahol elolvashattátok.

Igyekeztek sok időt tölteni a friss levegőn, játszani és dalolni. Bátorítalak arra, hogy vegyetek részt helyi vagy messzebb megszervezett gyerektáborban. Nagyon jó móka! A gyerektáborok feledhetetlen élményekkel teli napokkal gazdagítják emlékeink tárházát. Sokat lehet a szervezőktől, résztvevőktől is tanulni. Önmagatok jobb megismerése meg ezek mellett áldásos ráadás.

Feladatok

1. A tanítványok meglátták Jézust a vízen járva feléjük közeledni, és megrettentek. Mit mondott ekkor Jézus? Olvassátok el az adott bibliai részt (Mt 6,45–52), majd válasszátok ki a helyes felhőt, vágjátok ki, és ragasszátok az üres felhőbe. Felhőtlen, jó munkát kívánok!

2. A nyári vakáció sok szép élménnyel tud gazdagítani. Gondolkodjatok el, és írjátok be azon szavakat, amelyekről évek múltán is eszetekbe jut a 2022-es nyárnak valamilyen csínytevése, szép emléke! Vágjátok ki, tegyétek be naplótokba vagy emlékesdobozotokba. Pár év múlva, ígérem, megmosolyogtat!

Ismered önmagad?

• Nyitrai-Németh Csongor nyugalmazott lelkész neve mint író nem ismeretlen lapunk olvasói előtt: 2020-ban adta ki a szerző *Magam nyomában* című önéletrajzának első kötetét a székelyudvarhelyi Top-Investnél P. Buzogány Árpád olvasószerkesztésében, illetve cikkei is jelentek meg lapunk hasábjain.

2021-ben a pandémia okozta nehézségek ellenére napvilágot látott az önéletrajz második kötete is *A második körhalmaz* alcímmel, szintén magánkiadásban, ugyanazon nyomdánál és olvasószerkesztő munkája nyomán.

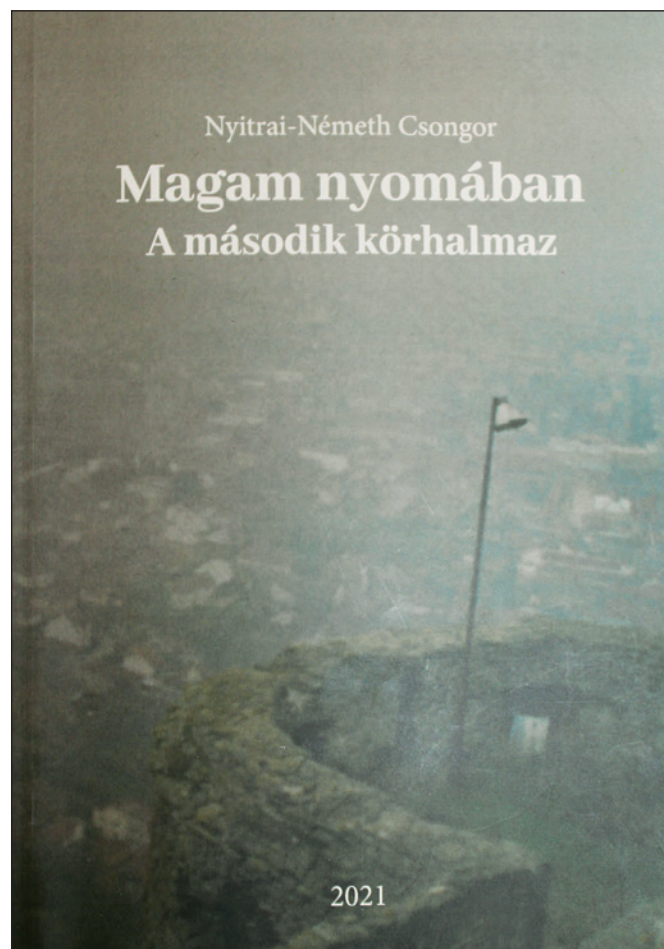
A két kötetet együtt szemlélve elmereng az olvasó: hogy fér bele ennyi minden egy életbe? Persze, tudjuk, hogy mindannyiunk élete egyedi, mindannyian más és más életpályát futunk be Teremtőnk akaratából. Mennyivel szegényebbek lennénk mi, a 21. század erdélyi unitáriusai e két kötet nélkül, e bátor gesztus nélkül! Mert mindig bátorságra van szükség visszatekinteni önmagunkra, az elmúltakra, látni azokat, akiket elvesztettünk az úton (legyenek családtagok vagy jó egyházfiak), emlékezni álmainkra, amelyek nem valósulhattak meg. Nyitrai-Németh Csongor családi öröksége a bátorság, édesapja és édesanyja – akiknek szép emléket állít könyvében – neve nélkül nem beszélhetünk 20. századi megpróbáló történelmünkről, így talán nem meglepő, hogy rálelt arra a bátorságra, amely a visszatekintéshez kell, és arra a bátorságra is, amely az írás révén a széles közönség elé tárja mindazt, amit e visszatekintés révén látott.

Még első kötetében fogalmazta meg a szerző: „... annak a megtisztelő feladatnak a birtokában jöttünk a földre, hogy tudásunk legjavát adjuk” a világ bajait enyhítendő. Ugyanez a hitvallás sugárzik a második kötet lapjaiból is: a gyermek- és ifjúkorból a felnőttkorba lépő szerző ifjú lelkészként Csokfalván kezdte meg egyházi szolgálatát, amelynek során ifjúkori (valósággal egy másik élet!) tapasztalatait is számtalanszor kamatoztatta, nemcsak akkor, amikor lelkészcollégáinak segített a kőművesmunkák elvégzésében, hanem valahányszor őszinte szóra, a továbblépéshez szükséges erő megtalálására volt szükség. Az önálló élet megkezdése az a második körhalmaz a szerző életében, amely azonban (talán nem is oly meglepő, hisz akiket több évtizeddel ajándékozott meg a Teremtő, számtalanszor tapasztalják!) sokban hasonlít az elsőre: „el sem képzelt nehézségek” e szakaszban is vannak, megoldásokat itt is kell találni, és „vélt felkészültségünkre gondolva” rájövünk, „hogy most már kezdetünk neki a tanulásnak”.

Csokfalvi szolgálata alatt alakult meg az erdőszentgyörgyi és szovátai leányegyházközség, amelyekben szintén híven szolgált. Innen útja Ádámos gyülekezetébe vezetett, majd Kobátfalva következett a nagymedeséri beszolgálással.

Nyitrai-Németh Csongor sorait olvasva egyértelmű, hogy a hit, az Istentől kapott életcél betöltése, a szolgálat minden időben és helyzetben megszépíti a küzdelmeket, a visszaemlékezést. Az isteni akaratban megnyugvást lelő ember számára semmi nincs, amelyre ne tudna nyugodt szívvel visszatekinteni, hiszen lelkiismerete tiszta. Azt tette, amit legjobb tudása szerint tennie kellett, úgy tette, ahogy képességei és lelkiismerete diktálta, legyen szó életmentő kereszteskedésről, dalárdairányításról, templomjavító kőműveskedésről, számtalan emlékezetes egyházi beszéd elmondásáról, ingázásról a gyülekezetek között, családi életről, baráti viszonyok fenntartásáról, idegvezetésről, nyelvtanárságról stb.

U. K.

Andorkó Rozália Háromszék-Felsőfehér köri nőszövetségi elnök (Vargyas), **Mátéfi Tímea** lelkész (Énlaka), **Máthé Gyöngyi** ny. magyartanár (Gyergyószentmiklós), **Nagy Norbert** teológiai hallgató (Marosvásárhely–Kolozsvár), **Pálffy Anna Mária** lelkész (Szatmárnémeti), **Pavelka Attila** kórházlelkész (Marosvásárhely), **Simó Melinda** iskolapszichológus (Székelyudvarhely), **Székely Miklós** ny. lelkész (Kövend)